

Gerbiamieji,

Tikriausiai nėra įprasta, kad tokioje šventėje pranešimą skaito dvasininkas. Yra manančių, kad Bažnyčios atstovams labiau pritinka kalbas rėžti bažnyčiose ar bendraminčių suėjimuose, o viešąją, ypač politinę, erdvę palikti „normaliems“ žmonėms ir politikams. Džiaugiuosi, kad darbuodamasis šiame krašte nesusidūriau su tokiu siauru požiūriu. Juk vis dėlto, be to, kad esu dvasininkas ir konkrečios tikėjimo bendruomenės vadovas, aš dar esu ir šios šalies, kurioje gimiau, užaugau ir dirbau, pilietis. Taip, esu pilnateisis šios, jau 98 metus atkurto valstybingumo, nors ir su ne maža pertrauka, skaičiuojančios Lietuvos valstybės pilietis. O jeigu esu pilnateisis pilietis, turiu teisę ir pareigą asmeniniame ir viešajame gyvenime rūpintis ir dalyvauti šios valstybės gyvenime. Žinoma, reikia saugotis, kad Kristaus mokslo skelbimui skirtoji tribūna netaptų kurios nors partinės ideologijos ar propagandos ruporu, tačiau ir kaip pilietis, ir kaip dvasininkas jaučiu pareigą rūpintis savo šalies gerove ir svarbiausia jos sudedamąja dalimi – Lietuvos ir Lietuvoje gyvenančiais žmonėmis. Juk kas kitas, jei ne jie, Lietuvos žmonės, ir yra mūsų bažnyčių lankytojai ir parapijinių tikėjimo bendruomenių nariai?..

Dar daugiau, ar nėra taip, kad kiekvienos valstybės, ypač tos, kuri vadina save nepriklausoma ir demokratine, viena iš pamatinių pareigų yra užtikrinti savo piliečiams religijos laisvę ir galimybes pagal tą pačią religiją formuoti savo asmeninį ir viešąjį gyvenimą. Čia neskubėkime suplakti valstybės ir paskiros Bažnyčios. Daug svarbiau nei jų atskyrimas, yra jų abipusis bendradarbiavimas diegiant pamatines vertybes, kuriomis vadovaudamiesi kasdieniniame ir viešajame gyvenime jos piliečiai galėtų priimti tinkamus sprendimus. Atrodo, kad šis idealių santykių siekinys puikiai realizuojasi mūsų valstybėje: Lietuvos valdžios atstovai svarbiausių valstybinių švenčių proga dalyvauja tam skirtose pamaldose, svarbiausios Katalikų, ir ne tik, Bažnyčios liturginių švenčių apeigos transliuojamos per nacionalinio transliuotojo kanalus, vyksta prezidentiniai pusryčiai su svarbiausių bažnytinių bendruomenių lyderiais, ir šiaip jau, neatrodo, kad kas nors, bent jau viešai, norėtų pyktis su Bažnyčia. Visa tai gražu ir tikrai vyksta. Bet leiskite žvilgtelėti atidžiau...

Kas nutinka mūsų Seime, kada yra svarstomi vertybėmis paremtų įstatymų projektai, kad ir pavyzdžiui, šeimos sampratos, besąlygiškos gyvybės apsaugos nuo jos prasidėjimo motinos išsčiose iki natūralios mirties, lytinės tapatybės, taip pat lytinio ugdymo ar švietimo klausimais? Pasigirsta balsų ir net nuomonių, kad tai ne Bažnyčios ir jos narių kompetencija ką nors patarti ar įtakoti. Bažnyčia apkaltinama fundamentalizmu, konservatizmu, archajiškumu ir kitais *-izmais* bei *-umais*, o tuo metu *ale* „progresyviams“ ir „šiuolaikiškam“ mąstymui pasidavę mūsų šalies išrinktieji nebesupranta, kad šeima – tai vyro ir moters bendra sąjunga, atvira naujai gyvybei ir atsakinga už jos pirminį ir pamatinį ugdymą; kad žmogaus teises į orų gyvenimą reikia ginti nuo jo prasidėjimo momento motinos išsčiose iki natūralios, o ne dirbtinės mirties; kad lytinė tapatybė yra apspręsta pirmiausia fiziologinės, o ne psichologinės, ar dar blogiau, socialinės prigimties; kad lytinis ugdymas susijęs su asmens integralumu ir gebėjimu reikšti savo vidines emocijas ir jausmus, gerbiant savo paties ir kito asmens orumą ir ribas. Jeigu mūsų senoliai pajęgtų, o iš tų, kurie pajęgia šiandienos informacijos sraute susiorientuoti, dėl ko yra laužomos ietys mūsų įstatymų kalvėje, nenustebkime girdėdami nepasitenkinimą ir nusivylimą, dažno išreikštą atodūsiu: „Ne tokios Lietuvos mes norėjome ir ne tokią Lietuvą mes gynėme jos miškuose ir giriose, Sibiro taigoje ir tremties kalėjimuose...“

Ir tikrai, ar tokios Lietuvos mes norime, ar tokią Lietuvą dovanosime ateities kartoms? Dažnas iš čia susirinkusių tikriausiai atsakytų: „Ne“. Bet ir vėl keliu klausimą, kas kuria Lietuvą ir kas šiandien už ją yra atsakingi? Briuselis? Strasbūras? Obama? ar Putinas? Ne, tikrai ne. Šiandienos Lietuvą kuriame ir už ją atsakingi esame mes! Nesakau, kad aukščiau paminėtos pavardės ar institucijos neturi mums ir mūsų Lietuvai įtakos, turi, tačiau, kokia ta įtaka ir kiek jos, priklauso nuo mūsų sąmoningumo, pilietiškumo, valstybingumo ir, išdrįsiu teigti, religingumo. Kas kitas, jeigu ne religija, mums sudeda

visalaikius vertybinius pamatus, pamatus, ant kurių kiekvienas, sąmoningai ar nesąmoningai, statome savo asmeninės, šeimos, bendruomenės ir valstybės gerovės rūmą. O jeigu tos vertybės nuolat neigiamos, kvestionuojamos, menkinamos ir galiausiai ignoruojamos, ant kokio pamato stovės mūsų valstybės ir jos piliečių gerovė?

Atsakau – ant ekonominio. Ir tai yra klaida. Kada visą žmogaus būvį vertiname tik bendrojo produkto arba vartojimo augimo skaičiais, mes iš tiesų redukuojame žmogų, susiauriname žmogaus sampratą iki statistinio skaičiaus, kuriuo lengva manipuliuoti ketvirčio suvestinėse, bet kuriuo taip pat labai lengva atsikratyti, šiam praradus materialinę ar socialinę vertę. Liūdna stebėti, kaip, užuot investavusi į dvasinio / religinio potencialo augimo užtikrinimą per tikėjimo bendruomenes, valstybė imasi socialinių santykių sureguliuojimo vaidmens, tarsi tikėdama, jog įstatymais ir potvarkiais galima priversti mylėti artimą ir rūpintis jo visapusiška gerove. Šioje vietoje man, kaip Bažnyčios atstovui, tenka prisiišti ir dalį pagrįstos kritikos, kuria išreiškiamas troškimas, kad Bažnyčia ir jos nariai aktyviau prisiištų socialinio globėjo pareigas. Taip, pas mus veikia „Caritas“, įvairūs krizių sprendimo pagalbos centrai ir grupės, vykdomos įvairios dvasinio ugdymo ir švietimo programos. Tačiau tenka pastebėti, kad poreikis viršija pasiūlą ir dažnai negausios Bažnyčios darbuotojų ar savanorių pajėgos savo energiją iššvaisto pildant projektinės veiklos „paklodes“, kurias vėliau vertina ir analizuoja daug didesnis ir nebūtinai tarpusavyje suderantis biurokratinis mechanizmas. Nenoriu teigti, kad Bažnyčios vykdomoje veikloje nereikia atskaitomumo ir kontrolės, tačiau bandau pasakyti, kad dažnai siekiame rinkti, kur nebarstyta, ir pjauti, kur nepasėta.

Mane, kaip parapijinės bendruomenės vadovą, vis dar stebina kai kurių valdininkų elgesys, reikalaujantis įrodinėti, kad parapija yra bendruomenė, kad ji ir jos nariai turi visas teises organizuotis ir dalyvauti viešajame valstybės gyvenime, tiek kultūriname, tiek ir ūkiniame. Kartais atrodo, kad skaitydami Europos Sąjungos direktyvas ir įstatymus, šioje valstybėje esame linkę, ignoruodami savo istorinį ir krikščioniškąjį paveldą, bendruomenę susieti tik su religiškai neapsisprendusių, ar bent jau viešai savo įsitikinimų nedeklaruojančių žmonių grupe, tokia, kuriai lengva pasiūlyti bet ką tol, kol vienintelė tos grupės vertybė bus *tolerancija*. Nežinau, kaip jūs, bet aš ir mano tėvai iki maždaug 2000-ųjų metų tokios šiandien taip propaguojamos ir diegiamos vertybės nesame nė girdėti girdėję. Artimiausia jai yra tai, ką mes ankščiau vadinome ir dabar vis dar tebevadiname *pagarba*: pagarba kitam žmogui, pagarba vyresniam, pagarba kitaip mąstančiam, galiausiai, pagarba daiktams ir visai gyvajai bei negyvajai kūrinijai. O „tolerancija“, išvertus į mūsų gimtąją lietuvių kalbą, reiškia ne ką kitą kaip „pakantą“. Nuo žodžio „kentėti“. Ir tai tiesa: kas ne kas, o jau mūsų valstybė ir jos žmonės tai žino, ką reiškia kentėti, bet taip pat žino, bent jau žinojo, su kuo negalima taikstyti ir kam nereikia rodyti pakantumo. Ar partizaninis karas ir pagrindinė veikla, į kurią nemaža dalimi buvo įsitraukę ir dvasininkai, ar Sąjūdis ir ant atgautos laisvės aukuro sudėtos gyvybės ir gyvenimai neįrodo, jog mes žinome ir galime būti nepakantūs totalitarinei ideologijai, melo propagandai, žmogaus orumo menkinimui ir visam tam, kas paneigia giliausius mūsų žmogiškos, krikščioniškos ir lietuviškos tapatybės bruožus? Nesvarbu, iš kur tie balsai sklįstų – iš Rytų, ar iš Vakarų.

Sąmoningas, pilietiškas, religingas ir kritišką mąstymą išsiugdęs žmogus turėtų būti kiekvienos valstybės ir bendruomenės siekiamybė. Toks žmogus gebės atskirti baltą nuo juodo, tiesą nuo melo, gėrį, vertą netgi asmeninės ar bendruomeninės aukos, nuo greitų pažadų rūke pasklidusio blogio. Toks žmogus žinos, ką ir už ką rinkti į politinius vadovus ir kaip mokėti būti atsakingam ne tik atliekant pareigą balsuoti, bet ir stebint bei vertinant išrinktųjų atstovų darbą. Toks žmogus, kuris ne „nukreta iš dangaus“, bet tarpsta ir bręsta sveikos šeimos, saugios bendruomenės ir brandžios valstybės aplinkoje, yra nesibaigiantis projektas, kurio įgyvendinimui turime pasitelkti visų turimas žinias, gebėjimus ir kitokius resursus. Tokiu žmogumi galime jau šiandien būti tu ir aš, su atsakingumu mylintys ir kuriantys dabarties ir ateities Lietuvą.

Dar kartą visus sveikinu su Vasario 16-ąja, Lietuvos valstybės atkūrimo diena. Sugebėję atkurti, nenustokime kurti. Tepadeda mums Visagalis ir Gailestingas Dievas. Dėkoju už dėmesį.